

Sygn. akt VIII U 2843/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Agata Kędzierawska

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2014 r. w Gliwicach

sprawy S. K. (K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania S. K. (K.)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 12 listopada 2013 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu S. K. prawo do emerytury począwszy od 1 września 2013 roku.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 2843/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 listopada 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., powołując się na ustawę z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., nr 153, poz.1227 ze zm.) odmówił ubezpieczonemu S. K. prawa do emerytury z powodu nieudokumentowania wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu decyzji wskazał, że do takiej pracy nie zaliczył wskazanych przez ubezpieczonego okresów zatrudnienia w warunkach szczególnych, z uwagi na nieścisłości zawarte w świadectwie pracy w porównaniu ze świadectwem pracy w warunkach szczególnych odnośnie zajmowanych przez ubezpieczonego stanowisk pracy a także z powodu braku powołania się przez pracodawcę na stosowny dział, pozycje i punkt właściwego rozporządzenia.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i przyznania spornego świadczenia. Podniósł, że w okresie spornym wykonywał pracę zarówno umysłową jak i fizyczną w szczególnych warunkach na stanowisku specjalisty do spraw dźwignicowych oraz brygadzisty „grupy dźwignicowej”. Wskazał, iż nie mógł otrzymywać angaży na stanowiska warsztatowe, gdyż było to sprzeczne z rejestrem stanowisk tego działu, a nadto zmiana stanowisk pracy

związana była tylko ze zmianą wysokości wynagrodzenia, albowiem przez cały okres zatrudnienia wykonywał tę samą pracę. W piśmie z dnia 1 lutego 2014r. odwołujący wniósł o przesłuchanie wskazanych świadków.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko.

Rozpoznając odwołanie Sąd Okręgowy w Gliwicach poczynił następujące ustalenia:

Ubezpieczony S. K. urodził się (...)

W dniu 26 września 2013r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie emerytury w wieku 60 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Zaskarżoną decyzją z dnia 12 listopada 2013r. (...) Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Sąd ustalił, iż ubezpieczony S. K., ukończył 60 lat, na dzień 1 stycznia 1999r. osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat (26 lat, 6 miesięcy i 21 dni), nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego oraz nie pozostaje w stosunku pracy.

Do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu pracy w K. Zakładach (...) w K. w okresach:

-od 1 listopada 1974r. do 31 sierpnia 1992r. w na stanowisku samodzielny referent techniczny

-od 1 września 1992r. do 31 grudnia 1993r. na stanowisku konserwator urządzeń dźwigowych

z uwagi, iż podane stanowiska są sprzeczne z zapisem wynikającym ze świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony legitymuje się świadectwem pracy w warunkach szczególnych z dnia 23 grudnia 1993r. za okres zatrudnienia od 15 października 1975r. do 31 grudnia 1993r. w K. Zakładach (...) w K. gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę - obsługa suwnic i dźwigów-dozór zgodnie z wykazem A, dział XIV, poz. 24 pkt 1 rozporządzenia 07.02.1983r., dziale III, poz. 24 pkt 8 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia M.. L.. i P.. Drzew. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu leśnictwa i przemysłu drzewnego.

Sąd ustalił, iż ubezpieczony pracował w K. Zakładach (...) w K. od 1970 do 1993r., a wcześniej od 1967r. pobierał w tym zakładzie naukę zawodu na stanowisku ślusarza-mechanika. W listopadzie 1974r. otrzymał stanowisko referenta technicznego, w D. Głównego Mechanika. Praca ta, jak wynika z jego wyjaśnień i zeznań świadków, polegała na dokonywaniu konserwacji i utrzymywaniu w dobrym stanie technicznym urządzeń suwnicowych, dźwigów towarowych i osobowych, w ogólnej liczbie 40. Wraz z podległymi mu 4 pracownikami, oddelegowanymi z warsztatu mechanicznego i elektrycznego dokonywał planowych remontów, konserwacji urządzeń, a w razie wystąpienia awarii, co zdarzało się dość często, także naprawiał i usuwał usterki w oddziałach zakładu, m.in. w celulozowni czy klejowni. Do zakresu jego obowiązków jako osoby sprawującej dozór należała także praca administracyjna, tj.: opracowywanie dokumentacji remontowej, podpisywanie protokołów przekazywania i odbioru urządzeń po remoncie, nadzór nad prawidłową eksploatacją urządzeń, analizowanie przyczyn awarii. Praca administracyjno-biurowa, wykonywana w warsztacie nad wydziałem, którą odwołujący wykonywał na początku i z końcem dnia pracy, zajmowała mu ok. 1-1,5 godziny, a zdarzały się dni kiedy takiej pracy nie wykonywał wcale. Ubezpieczony pracę świadczył stale i pełnym wymiarze czasu pracy, a nadto także w nadgodzinach i w dni wolne od pracy. Warunki pracy, jakie panowały w wydziałach przy naprawie urządzeń to : hałas, zapylenie, nieprzyjemny zapach, styczność z kwasem siarkowym, ługiem. Natomiast w warsztacie, który stanowił osobne pomieszczenie, z uwagi na obecność pracujących maszyn: dużych tokarek i frezarek, a także stanowisk spawaczy, panował duży hałas oraz zapylenie.

W czasie wykonywania wyżej opisanej pracy, ubezpieczony zgłaszał zastrzeżenia do dyrekcji zakładu, odnośnie nazwy zajmowanego stanowiska i nieuwzględniania jego pracy jako wykonywanej w tym samych warunkach co podległych mu pracowników, którzy z tego tytułu otrzymywali dodatek za pracę w warunkach szkodliwych. Zakwalifikowanie odwołującego na stanowisko warsztatowe, nie było jednak możliwe zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami prawa i wewnątrzzakładową polityką pracy. W wyniku tych wniosków ubezpieczonego, mimo braku zmian w samym angażu, pracodawca wystawił mu świadectwo pracy w warunkach szczególnych.

Zmiana angażu ubezpieczonego z dniem 1 września 1992r. i powierzenie mu stanowiska konserwatora urządzeń dźwigowych wiązała się z likwidacją poprzedniego stanowiska pracy referenta technicznego, co było konsekwencją reorganizacją zakładu pracy, który ogłosił upadłość w 1994r. i częściowo został przekształcony w mniejsze spółki.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, zeznań świadków: H. B. i L. H. oraz przesłuchania stron (zapis nagrania protokołu z rozprawy w dniu 7 marca 2014r., k. 22), akt osobowych ubezpieczonego (koperta- k.15).

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków i ubezpieczonego, bowiem są one spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniają, nadto znalazły one potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym. W spornym okresie świadkowie pracowali z ubezpieczonym w tym samym zakładzie, na stanowiskach ślusarz remontowy i elektryk, bezpośrednio w oddziałach, na których pracował lub przebywał ubezpieczony. Stąd też, uznać należy, iż posiadają wiedzę na temat miejsca i charakteru wykonywanej przez odwołującego pracy. Nadmienić także należy, iż jedno ze świadków ma ustalone prawo do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., nr 153, poz.1227 ze zm.) w powiązaniu z § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43 ze zm.) ubezpieczonym mężczyznom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przy pracach wymienionych w wykazie A, przysługuje prawo do emerytury w razie łącznego spełnienia następujących warunków:

1. osiągnięcia wieku emerytalnego 60 lat,
2. posiadania wymaganego okresu zatrudnienia wynoszącego 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z kolei zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 ustawy, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl ust. 2 emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Kwestia posiadania przez ubezpieczonego ponad 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz ukończenie 60 lat nie były sporne. Nie było także sporne, iż odwołujący nie był nigdy członkiem OFE.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczonego (na dzień 1 stycznia 1999r.) wymaganego 15-letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem organ rentowy nie zaliczył do takiej pracy okresu zatrudniania ubezpieczonego w kaletzańskich zakładach celulozowo-papierniczych w okresie od 1 listopada 1974r. do 31 grudnia 1993r.

Praca którą można byłoby uznać odwołującemu za wykonywaną w warunkach szczególnych jest zakwalifikowana w stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykazie A, dziale XIV, poz. 24 jako kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Organ rentowy stanął na stanowisku, że ubezpieczony nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych, mimo iż świadectwo pracy w warunkach szczególnych, przedłożone przez ubezpieczonego, wskazuje na wyżej określone stanowisko (wykazie A, dziale XIV, poz. 24), z uwagi iż nie znajduje to odzwierciedlenia w świadectwie pracy z dnia 6 stycznia 1994r.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało jednak, że ubezpieczony w okresie spornym, zakwestionowanym przez organ rentowy, bez względu na nazwę zajmowanego stanowiska, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, sprawował bezpośredni dozór inżynieryjno-techniczny na wydziałach zakładu, nad pracami pracowników wykonujących remonty suwnic i urządzeń dźwignicowych (poz. 25, dział XIV tj.- bieżąca konserwacja urządzeń oraz prace budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, tj. w niniejszej sprawie w dziale VI wykazu A).

Z kolei czynności administracyjne związane z piastowanym stanowiskiem, wykonywał on w biurze nad warsztatem, zajmowały mu one niewielki ułamek czasu pracy, a nadto, panowały tam również warunki szczególne, tj. zapylenie, hałas.

Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia. Za taką pracę została uznana w wykazie A kontrola jakości produkcji i dozór inżynieryjno-techniczny nad pracami wykonywanymi w warunkach zagrażających bezpieczeństwu.

Ubezpieczony jako referent techniczny i później konserwator urządzeń dźwigowych, wykonywał w rzeczywistości pracę w warunkach szczególnych, przy wysokim stężeniu szkodliwego pyłu i w dużym hałasie, a także miał styczność z kwasami i ługiem, w związku z pracą na wydziałach gdzie używano tych środków. Zmiana jego stanowiska nie wiązała się ze zmianą miejsca pracy i lepszymi warunkami, lecz z likwidacją poprzedniego stanowiska pracy, a była podyktowana przede wszystkim zmianami restrukturyzacyjnymi i organizacyjnymi przedsiębiorstwa, znajdującego się w upadłości. Ponadto mimo, iż odwołujący faktycznie wykonywał prace w tych samych warunkach co podlegli mu pracownicy nie otrzymywał dodatku z tytułu pracy w szkodliwych warunkach, z uwagi na prowadzoną przez zakład politykę pracy i sztywne reguły zaszeregowania w rejestrach stanowisk i kategoriach płac. Takie postępowanie pracodawcy wyjaśnia podniesiony przez organ rentowy zarzut odnośnie różnic w świadectwach pracy ubezpieczonego.

Sąd orzekający przychylił się do reprezentowanego przez SN poglądu, iż osoba wykonująca taki dozór nie musi stale przebywać na stanowiskach, gdzie jest wykonywana praca, w zakresie jej obowiązków musi być przewidziane sporządzanie dokumentacji, planów organizacyjnych i innych czynności. Ponoszenie odpowiedzialności za wykonywanie pracy, w której każdy błąd techniczny może narazić na niebezpieczeństwo pracowników i inne osoby, zostało uznane za wykonywanie pracy w warunkach szczególnych – (wyrok Sądu Najwyższego z 30 stycznia 2008 roku, sygn. akt I UK 195/07, OSNP 2009/7-8/105). Podobny pogląd zaprezentował Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 października 2007r., sygn. akt I UK 111/07, stwierdzając, że objęcie nadzorem lub kontrolą także innych prac niż wymienione w wykazie A nie wyłącza zakwalifikowania samego nadzoru lub kontroli jako pracy w szczególnych warunkach, jeżeli te inne prace nie są na danym oddziale lub wydziale podstawowe. Sąd Najwyższy w powołanym wyroku z 30 stycznia 2008r. wskazał: „w sytuacji gdy dozór inżynieryjno – techniczny jest pracą w szczególnych warunkach i praca wnioskodawcy polegająca na dozorcze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie było żadnej potrzeby ustalania, ile czasu poświęcał on na bezpośredni nadzór nad pracownikami, a ile na inne czynności, które również były związane z tym dozorem”.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 marca 2009r., sygn. akt II UK 243/08 wskazał, że dana osoba wykonuje stale i w pełnym wymiarze czasu prace objęte poz. 24 działu XIV wykazu A, pomimo wykonywania pewnych czynności w warunkach nienarządzających ją bezpośrednio na szkodliwe dla zdrowia czynniki. W szczególności chodzi tu o czynności ściśle związane ze sprawowanym dozorem inżynieryjno – technicznym i stanowiące jego immanentną cechę, jak sporządzanie dokumentacji dotyczącej dozoru i będącej jego integralną częścią. Czynności te, jak podkreślił Sąd Najwyższy, należy jednak oddzielić od czynności, które nie pozostają w związku z tym dozorem i stanowią dodatkowe obowiązki pracownicze.

Nie ulega wątpliwości, iż ubezpieczony S. K. w przeważającej części wykonywał dozór nad pracownikami jemu powierzonymi, wykonując zlecone mu obowiązki w obrębie wydziałów zakładu celulozowo - papierniczego. Pracami biurowymi ubezpieczony zajmował się krótko proporcjonalnie do całego dnia pracy, ponadto do ich wykonania koniecznym była wcześniejsza obecność w wydziałach zakładu gdzie znajdowały się urządzenia, za których stan odwołujący odpowiadał. Wskazać także należy, iż ubezpieczony nie prowadził kart pracy podległych mu pracowników, czym zajmowali się mistrzowie w wydziałach, z których byli oni oddelegowani.

Reasumując Sąd uznał, że ubezpieczony wykonywał prace stale i w pełnym wymiarze czasu pracy polegającą na dozorcze inżynieryjno – technicznym na wydziałach, na których jako prace podstawowe były wykonywane prace wymienione w wykazie A, dziale XIV poz. 25.

Należy podkreślić, że okres zatrudnienia może być zaliczony do pracy w warunkach szczególnych, gdy pracownik faktycznie wykonywał prace objęte wykazem prac uprawniających do wcześniejszej emerytury, pomimo że stanowisko jakie mu formalnie przypisano nie jest wymienione w wykazie. Wymieniony wyżej wykaz A nie określa bowiem stanowisk pracy, ale definiuje rodzaje prac, które są uważane za wykonywane w szczególnych warunkach. Decydujące znaczenie dla zakwalifikowania pracy jako realizowanej w szczególnych warunkach ma nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj, charakter i warunki pracy.

Podkreślić należy również, że były pracodawca odwołującego potwierdził wykonywanie prac w szczególnych warunkach.

Fakt wykonywania takiej pracy został również wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe, jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalne – rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia - w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, że ubezpieczony legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganym 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Wobec faktu, że spełnia on także pozostałe przesłanki uprawniające go do wcześniejszej emerytury, Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury poczynając od 1 września 2013r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym ubezpieczony złożył wniosek. Postępowanie w sprawie świadczeń wszczyna się bowiem na podstawie wniosku zainteresowanego (art. 116 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013r. poz. 1440-t.j.), a w myśl art. 129 cytowanej ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Zarządzenie:

1. uzasadnienie odnotować,
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu
3. kalendarz 14 dni lub z wpływem.

G., dnia

dw

SSO Patrycja Bogacińska-Piątek